

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**R. D. Magistri Petri Lombardi Novariensis Episcopi
Parisiensis. Sententiarvm Libri IV. quibus vniuersæ
Theologiæ summa continetur**

Petrus <Lombardus>

Mogvntiæ, 1632

Quod sicut filius nascendo accepit non tantum, vt esset filius, sed etiam
essentia: ita spiritus S. procedendo accipit non tantum, vt esset donum,
sed etiam, vt esset essentia. F. G. H

urn:nbn:de:hbz:466:1-38829

Esaiā 9. b.

*Cap. 15. non
lōge à prin-
cipio.*

*Cap. 15. in
medio.*

an tantum nobis qui nondum eramus? Si autem non erat donabilis patri & filio, sed tantum nobis, & ex eo donum erat, quia sic donabilis procedebat, videtur quod filius semper eadem ratione donum fuerit: quia ab æterno processit à patre donabilis, nobis in tempore, nā & de filio legitur quod datus est nobis. Ad quod dicimus, quia spiritus sanctus nobis tantum non patri vel filio donabilis processit, sicut & nobis tantum datus est. Et filius vere datus est nobis, & ab æterno processit à patre, nō vt donabilis tantum, sed vt genitus qui & donari posset. Processit ergo vt genitus & donabilis: sed spiritus S. non procedit vt genitus, sed tantum vt donum. Donum autem semper fuit, nō solum quia donabilis, sed quia ab utroque processit, & donabilis fuit. Vnde Aug. in li. 5. de Trin. ait, Eo ipso quod daturus erat eum Deus, iam donum erat, etiam antequam daretur, & ideo donabilis est: sed aliter donabilis, quam filius: nam & aliter datur, & aliter processit quam filius. Filii enim processio genitura est, vel natiuitas: spiritus sãcti vero processio, natiuitas non est: vtraque vero ineffabilis est.

Quod sicut filius nascendo accepit non tantum vt esset filius, sed etiam essentia: ita & spiritus sanctus procedendo accepit non tantum vt esset donum, sed etiam vt esset essentia.

ET notandum, quod sicut filius nascendo accepit non tantum vt filius sit, sed omnino vt sit, & vt ipsa substantia sit, ita & spiritus sanctus à patre & filio procedendo, accepit nō tantum vt spiritus sanctus sit, vel donum, sed etiam vt omnino sit, & vt substantia sit, quod vtq; nō accepit ex eo quod datur. nam cum detur nisi ex tempore, si hoc haberet ex eo quod datur, accepisset ergo ex tēpore vt esset. Vnde Aug. in v. li. de Trinit. Fili⁹ nō hoc tantū habet nascēdo, vt sit fili⁹, sed omnino vt sit.

Quæri-

Queritur ergo, utrū spiritus sanctus eo quod datur, habeat non tantum ut donum sit, sed omnino ut sit. Quod si non nisi quia datur, id est, si non habet esse nisi eo quod datur, sicut filius nascendo habet non tantum ut sit filius, quod relatiue dicitur, sed omnino ut sit ipsa substantia; quomodo iam spiritus sanctus erat ipsa substantia, cum non prius daretur, quam esset cui daretur? Non ergo eo quod datur, sed procedendo habet ut sit donum, & ut sit essentia: sicut filius non eo quod datus est, sed nascendo accepit non tantum ut sit filius, sed ut essentia. Vnde Aug. in li. de Trin. ait: Sicut filio prestat essentiam sine initio temporis, sine mutabilitate naturæ de patre generatio: ita spiritui sancto prestat essentiam sine ullo initio temporis, sine vlla mutabilitate naturæ de utroque processio.

Quod ex predictis videtur, quod filius non tantum sit filius natiuitate, sed etiam de simili essentia, & spiritus sanctus processione.

*Ad finem
26. l. 15.
de Trinit.*

G

HIC oritur quæstio: Si filius nascendo habet non tantum ut sit filius, sed ut sit essentia, & spiritus sanctus procedendo non tantum ut sit donum, sed ut sit essentia: ergo & filius natiuitate essentia est, & spiritus sanctus processione est essentia: cum alibi dicatur, quod nec pater eo pater est quo Deus, nec filius eo filius quo Deus, nec spiritus sanctus eo donum quo Deus: quia ut ait Aug. in 7. li. de Trin. His nominibus relatiua eorum ostenduntur, non essentia. vnde post plenius agemus. Ad quod breuiter respondentes dicimus, quia nec filius natiuitate essentia est, sed tantum filius, nec spiritus sanctus processione essentia est, sed donum tantum, & tamē uterque, & ille nascendo, & iste procedendo accepit ut esset essentia. Non enim, ut ait Hilar. in 5. lib. de Trinit. per defectionem aut protensionem aut derivationem ex Deo, Deus est, sed ex virtute naturæ in naturam eandem

*Ca. 2. ad finem
Responsum*

*Hilar. ad finem
nem. lib. 5.*

dem natiuitate subsistit filius, & ex virtute naturæ in naturam eandem processione subsistit Spiritus sanctus.

Exponit verba Hilarii.

H

Ibid. Hilarius paulo inferius.

Aug. in fine cap. 26. lib. 15, de Trin.

QVOD ita intelligi potest: Ex patre qui est virtus ingenita, naturam quam habet eandem filius, natiuitate, id est nascendo, & Spiritus S. processione, id est, procedendo habet. Vnde ipse idem aperitius eloquens quod dixerat aperit dicens: Natiuitas, inquit, Dei non potest non eam de qua profecta est, tenere naturam: Non enim aliud quam Deus subsistit, quod non aliunde quam de Deo subsistit. Ecce his verbis aperitur, quomodo intelligendum sit illud: De patre generatio præstat essentiam filio, & de utroque processio præstat essentiam spiritui sancto. Non quia ille essentia sit filius, & iste essentia sit S. sanctus, immo proprietate personali: sed quia & ille nascendo, & iste procedendo essentiam habet eandem, & totam quæ in patre est.

Quod Spiritus sanctus dicitur donum & donatum secundum duos prædictos modos processionis.

I

Ex prædictis patet quod Spiritus S. sempiternè donum est & temporaliter datum vel donatum: Ex quo apparet illa distinctio geminæ processionis, de qua supra egimus. Nam secundum alteram processionem dicitur donatum vel datum, secundum alteram vero dicitur donum.

Secundum hoc quod donum est, refertur ad patrem & filium: secundum quod datum, ad Deum, qui dedit, & ad eos quibus datum est.

K

Cap. 14. ante medium.

Et secundum hoc quod sempiternè donum est, refertur ad patrem & filium: secundum hoc vero quod dicitur datum vel donatum, & ad eum qui dedit refertur, & ad eos quibus datur: & eius dicitur esse qui dat, & illorum quibus datur. Vnde August. in quinto, lib. de Trinit. ait: Quod datum est,

est,